

[Viggo Starcke.]

stærkeste flåder, og dette blev årsagen til, at englænderne overfaldt os. I 1864 og i 1940 havde Danmark en af Europas svageste hære, og dette var en hovedårsag til, at tyskerne overfaldt os. Resultatet er det samme i begge tilfælde. Og hvis man skal sætte det hårdt op, kan man sige, at det eneste virkelige lyspunkt i den nuværende situation er dette, at det er galt, hvad Danmark så gør. Isoleret løber Danmark en meget stor risiko for at blive besat. Det er en fare for Danmark, det er en fare for demokratiet, og det kan ved at skabe en fristelse for en eller anden stormagt samtidig blive en fare for verdensfreden.

Således som et isoleret Danmark er stillet, er det værd at bemærke, hvad der er sagt af en af vore store statsmænd, Reventlow — ikke den nuværende ambassadør i London, men statsministeren Chr. Ditlev Frederik Reventlow —, som efter den engelske krig i 1814 udtalte følgende:

„Danmark har ikke magt til at bygge en eneste fæstning og skal heller ikke have magt dertil. Folk og lande er ikke til for at ødelægge sig selv ved fæstninger og forsvar under freden og for at slå sig selv ihjel i krigen — den forfærdelige dumhed og dette gruelige selvmord vil dog nødvendigheden engang vel lære regenterne og folkene at holde op med. Vi fik lærestreger nok heraf, for såvidt vi i de sidste krigstider kom på slæbetov med Napoleon og fik engelskmanden i ryggen på os til at brænde os inde.“

Hvis Danmark, Norge og Sverige står sammen, er forholdene imidlertid helt anderledes. De nordiske lande er folkeligt set meget nært beslægtede. De har en tæt geografisk beliggenhed, udfylder og kompletterer hinandens gensidige strategiske interesser. Øresund og de danske farvande, som er vigtige handelsmæssige og strategiske farvande, begrænses af Danmark og af Sverige. Skagerak begrænses af Sverige og Syd Norge, og Kølen skiller og forbinder Sverige og Norge. Ligeså naturligt, som et samarbejde mellem England, Skotland og Wales har været i de sidste århundreder, ligeså naturligt vil et samarbejde mellem Danmark, Norge og Sverige være. Derfor er tanken om en nordisk defensiv neutralitetspagt opstået. Den vil skabe et større samlet skandinavisk område og derigennem give en større sikkerhed, som af nogle vurderes så højt, at den, hvis krigen kommer, skulle give Skandinavien mellem 10 og 20 pct. sikkerhed for at holde sig udenfor krigen, hvilket skønnes at være en stor

procentvis chance og den største, som man kan få. Et samarbejde mellem Danmark og Sverige og Norge vil give værnet en større effektivitet og derigennem bevirke, at en stormagt ikke bliver fristet så let til besættelse. Det vil virke præventivt, idet man må forudse, at et angreb på et af de nordiske lande, som vil drage de andre nordiske lande ind i krigen, sandsynligvis vil drage alle stormagterne ind i krigen.

Det er naturligt, at man, hvis man frygter at drukne, griber efter et halmstrå, men det vil være endnu naturligere, hvis man griber efter en redningsplanke, og tilbyder der sig en redningsbåd, så tager man sin tilflugt til den. Men det skal understreges, at selvom man kommer ombord på en bjærgningsdamper, har man ingen sikkerhed. Det drejer sig om større eller mindre risiko.

Sverige stiller sig på det standpunkt, at det ønsker et forbund, som ikke er bundet til nogen stormagt, en alliancefri alliance, som både formelt og reelt er neutral. Norge har forståelse for dette synspunkt, men ønsker desuden en vestlig forståelse. Danmark har prøvet en harmonisering og mægling, og det er lykkedes under de forhandlinger, som har fundet sted, at opnå en betydelig tilnærmelse mellem de tre nordiske landes synspunkter, uden at enighed endnu er nået.

Spørgsmålet om Atlanterhavspagten ligger ikke for i dag. Dels er Atlanterhavspagten ikke endelig udformet endnu, dels ved man intet om de garantier, en Atlanterhavspagt kan stille, dels kender man ikke de betingelser, den vil kræve, men det er en naturlig ting, at der fra dansk, fra norsk og fra svensk side ønskes informationer og orientering om, hvad Atlanterhavspagten indeholder. Men fra en orientering er der et langt skridt til forhandling, og fra forhandling er der igen et langt skridt til tilslutning. Så længe der stadig består en mulighed for at skabe den skandinaviske defensive neutralitetspagt, må alle disse muligheder stadig værnes, holdes levende. Det er i fredens og i virkeligheden også i stormagternes interesse, ikke blot i vestmagternes interesse, men også i østmagternes interesse, hvis østmagterne har en interesse i fredens bevarelse.

Denne politik har ikke været regeringens politik alene, den har været Danmarks politik. Den har været støttet af alle de fem partier i det udenrigspolitiske nævn, og den har været støttet af retsforbundets rigsdagsgruppe med undtagelse af et enkelt medlem, men da man kan sige, at det ikke egentlig er et partipolitisk spørgsmål, må